

**การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3**

The Development of Learning Resources at AnubanSrisuttho School
Under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3

อุดมศักดิ์ บุตรอินทร์*

รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต บุญใบ**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 2) หาแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ 3) ติดตามผลของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอนหลัก 2 วงรอบ คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการ ขั้นการสังเกตการณ์ และขั้นการสะท้อนกลับ ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้วิจัยและคณะครูโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบประเมินที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า สภาพแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพราะแหล่งเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้หลักครบ ซึ่งได้แก่ ห้องสมุด ห้องภาษาไทย ห้องคณิตศาสตร์ ห้องวิทยาศาสตร์ และห้องภาษาอังกฤษ โรงเรียนมีนโยบายในการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แต่แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนนั้นยังขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และยังไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ใดๆ อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ด้านปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ด้านการพัฒนา โรงเรียนขาดการนิเทศและการติดตามผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณที่จัดสรรให้กับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียนค่อนข้างน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์ อย่างหลากหลาย และด้านบุคลากรและการให้บริการ บุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลาในการให้บริการแหล่งเรียนรู้ใดๆ อย่างสม่ำเสมอ

2. แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประกอบด้วย การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน

3. ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ผู้ร่วมวิจัยเกิดแนวคิดในการจัดแหล่งเรียนรู้และพบแนวทางในการพัฒนาแหล่ง

คำสำคัญ : แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน, โรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

**อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

***อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น สามารถจัดแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผลการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและสถิติในการเข้าใช้ แหล่งเรียนรู้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกแหล่งเรียนรู้ด้วยเช่นกัน

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to examine conditions and problems about managing school learning resources at AnubanSrisuttho School under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3; 2) to establish the guidelines for developing school learning resources; and 3) to follow up the effects after the intervention. The two spirals of participatory action research were employed and fell into four phrases: planning, action, observation, and reflection. The 20 samples comprised the researcher and teachers working at AnubanSrisuttho School under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3 in the second semester of the academic year 2017. The research instruments comprised an interviewing form, a set of questionnaires, and an assessment form. Percentage, mean and standard deviation were applied for data analysis.

The research results were as follows:

1. The conditions and problems concerning the development of learning resources at AnubanSrisuttho School under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3 revealed that the school learning resources were supportive as a result of the provision of school learning resources for the core subjects, namely Library, Thai language room, Mathematics room, Science room and English language room. School policies for operating learning resources projects have been established. However, school management on learning resources was unsystematic. The learning support activities were also limited and discontinuous. The problems concerning school learning resource development revealed that in terms of learning resource development, there were no systematic and ongoing supervision and monitoring. The other aspects in terms of budget allocation and durable materials for school learning resources were inadequate. In terms of personnel and service aspects, personnel in charge had a heavy workload and thus they did not have enough time in a day to perform services.

2. The guideline for developing learning resources at AnubanSrisuttho School under the office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3 comprised a best practice visit, a training workshop and internal supervision.

3. The effects after the implementation revealed that co-researchers gained knowledge and understanding how to manage school learning resources. The individual teachers in charge also found out better approaches fostering the development of learning resources and were able to manage school learning resources effectively based on the proposed guidelines. The result of the internal supervision indicated a high level of practices. A high level of satisfaction was also reported by users. In addition, based on the user records, the engaging students in using school learning resources appeared to increase in all learning resources centers.

Keywords : School Learning Resources, AnubanSrisuttho School

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วยการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสม (ราชกิจจานุเบกษา, 2560, หน้า, 14-15)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนไว้ในหมวด 4 มาตรา 25 ไว้ว่ากำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ รัฐจำเป็นต้องสนับสนุนส่งเสริมด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาให้ครอบคลุมหลักสูตรและกว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาไปสู่ความเป็นสากล ในด้านสื่อการเรียนรู้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเองและอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ รวมทั้งเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่นๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2548, หน้า 13-15)

การใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมาก เพราะสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยมีผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำจัดสร้างพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ และการใช้แหล่งเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผ่านการปฏิบัติจริงใช้ในสภาพแวดล้อมจริง ฝึกทักษะในการคิดการสังเกตการทำงานเป็นกลุ่มมีความรับผิดชอบ ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ของตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้และเจตคติที่ดีต่อสิ่งรอบตัวมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อสังคมหลัก และผูกพันกับท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว (ณรงค์ศรี ราชมณี, 2553, หน้า 3)

ปัจจุบันโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ มีแหล่งเรียนรู้ที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุดห้องวิทยาศาสตร์ ห้องภาษาอังกฤษ ห้องคณิตศาสตร์ ห้องภาษาไทย และซึ่งการจัดแหล่งเรียนรู้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก แต่การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ยังมีข้อจำกัดในบางด้าน ขาดการดูแลเอาใจใส่และการบริหารจัดการที่ดี จากครูผู้รับผิดชอบ แหล่งเรียนรู้บางประเภทมีสภาพไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ขาดอุปกรณ์ที่จำเป็น และบรรยากาศในแหล่งเรียนรู้ ไม่เอื้อต่อระบบการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ดี

เนื่องจากแหล่งเรียนรู้จะเป็นสื่อที่การกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่เรียนรู้ และเกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการหรือกิจกรรมในการจัดการเรียนสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้บังเกิดผล และทางโรงเรียนมีความคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แหล่งเรียนรู้จะเป็นตัวส่งเสริมการเรียนรู้ในรายวิชาหลักตามสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ที่ได้มีการทดสอบระดับชาติ หรือที่เรียกว่า การทดสอบ O-net และได้ลดจำนวนวิชาที่ทำการทดสอบเหลือ 4 วิชาหลัก ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งทางโรงเรียนได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาดังกล่าวด้วย และแหล่งเรียนรู้ยังเป็นสิ่งที่คอยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การปลูกฝังคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะต้องตระหนักเห็นความสำคัญและเห็นคุณค่าในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และชุมชนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพราะแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญให้ผู้เรียนใช้เป็นสถานที่ในการศึกษาและค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี ซึ่งกระบวนการจัดการศึกษาที่สำคัญจะต้องจัดการศึกษาในสภาพปัจจุบันและอนาคต ให้เป็นลักษณะการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ดังนั้น แหล่งเรียนรู้จึงมีความสำคัญ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 และพัฒนาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นลำดับต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นอย่างไร
3. ผลของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นอย่างไร

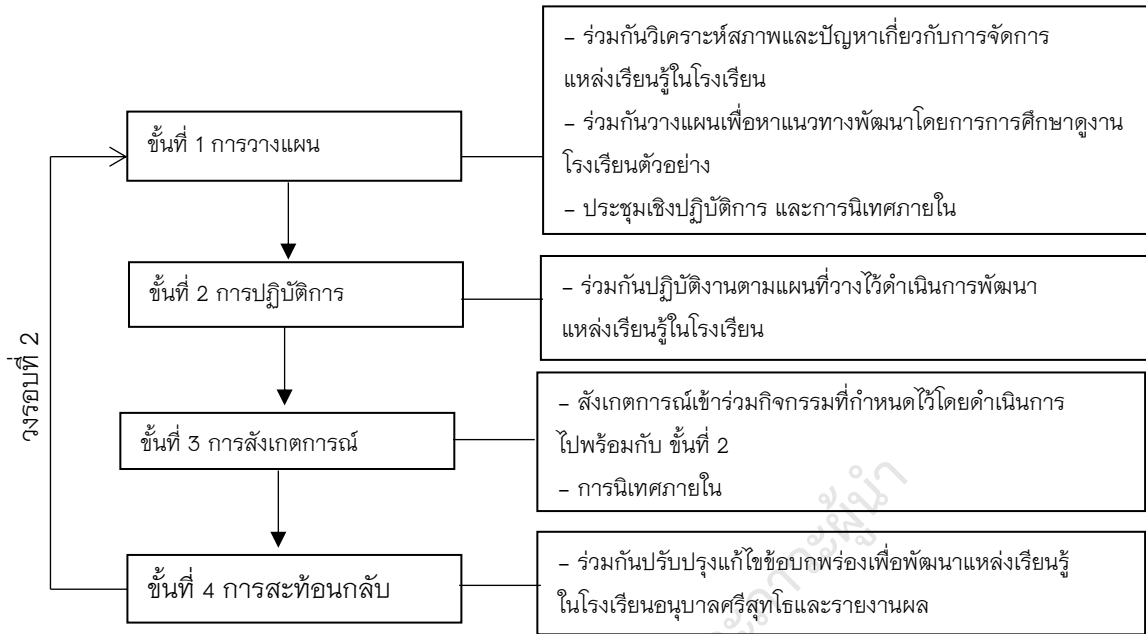
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
3. เพื่อติดตามผลของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ตามรูปแบบ

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ วงจรการวิจัยแบบ PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1998, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301-303) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่
 - 1.1 ผู้วิจัย 1.1.1 หัวหน้า /ครู กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 3 คน 1.1.2 หัวหน้า/ครู กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 3 คน 1.1.3 หัวหน้า/ครู กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 3 คน 1.1.4 หัวหน้า/ครู กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 3 คน 1.1.5 หัวหน้างาน/ครู ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด จำนวน 3 คน 1.1.6 ผู้บริหารโรงเรียน 2 คน 1.1.7 หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานวิชาการ 1 คน 1.1.8 หัวหน้างานบริหารงานบุคคล 1 คน
 - 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 12 คน ได้แก่ 1.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน 2 คน 1.2.2 หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานวิชาการ 1 คน 1.2.3 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2 คน 1.2.4 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 2 คน 1.2.5 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 2 คน 1.2.6 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 2 คน 1.2.7 ครูผู้รับผิดชอบห้องสมุด 2 คน 1.2.8 ตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องละ 1 คน รวม 5 คน 1.2.9 ตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ห้องละ 1 คน รวม 5 คน 1.2.10 ตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้องละ 1 คน รวม 5 คน
 - 1.3 พื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาครั้งนี้ คือ โรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนการสร้างแบบสัมภาษณ์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากหนังสือตำรา เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ เพื่อใช้ในการวิจัย ตลอดจนการนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

1.2 กำหนดขอบข่ายและสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างให้ครอบคลุม ประเด็นคำถามสิ่งที่ต้องการสัมภาษณ์

1.3 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัย เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

1.4 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัย แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีรายชื่อนามผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการดำเนินการ และหลังจากการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1. สัมภาษณ์ครูผู้ร่วมวิจัย เพื่อต้องการทราบสภาพปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

2. สอบถามผู้ร่วมวิจัยและตัวแทนนักเรียน

3. แบบประเมินความพึงพอใจการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประเมินความพึงพอใจผู้ร่วมวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน 1.1 ร้อยละ 1.2 ค่าเฉลี่ย 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ในการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า สภาพแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพราะแหล่งเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้หลักครบ ซึ่งได้แก่ ห้องสมุด ห้องภาษาไทย ห้องคณิตศาสตร์ ห้องวิทยาศาสตร์ และห้องภาษาอังกฤษ โรงเรียนมีนโยบายในการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แต่แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนนั้นยังขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และยังไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ใดๆ อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ด้านปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ด้านการพัฒนา โรงเรียนขาดการนิเทศและการติดตามผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณที่จัดสรรให้กับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียนค่อนข้างน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ อย่างหลากหลาย และด้านบุคลากร และการให้บริการ บุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลาในการให้บริการแหล่งเรียนรู้ใดๆ อย่างสม่ำเสมอ

2. แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประกอบด้วย การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน

3. ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ผู้ร่วมวิจัยเกิดแนวคิดในการจัดแหล่งเรียนรู้และเกิดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบ สามารถจัดแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้ร่วมวิจัยเกิดแรงกระตุ้น จึงมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการให้บริการแหล่งเรียนรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น เต็มใจให้บริการ แหล่งเรียนรู้มีความสะอาด ปลอดภัย มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้โดยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความความสนใจและความถนัด จนก่อให้เกิดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า สภาพแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพราะแหล่งเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้หลักครบ ซึ่งได้แก่ ห้องสมุด ห้องภาษาไทย ห้องคณิตศาสตร์ ห้องวิทยาศาสตร์ และห้องภาษาอังกฤษ โรงเรียนมีนโยบายในการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แต่แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนนั้นยังขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และยังไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ด้านปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ด้านการพัฒนา โรงเรียนขาดการนิเทศและการติดตามผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณที่จัดสรรให้กับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียนค่อนข้างน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์ อย่างหลากหลาย และด้านบุคลากรและการให้บริการบุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลาในการให้บริการแหล่งเรียนรู้ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ที่เป็นดังนี้อาจสืบเนื่องมาจาก ทางโรงเรียนไม่ได้มีจุดเน้นหรือ นโยบายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน จึงขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ จึงไม่มีการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพร สิทธิธนชัย (2552, หน้า 93-200) ศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า 1) สภาพปัญหาและการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอู่เม้าประชาสรรค์ สภาพปัจจุบันพบว่า โรงเรียนได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในการจัดแหล่งเรียนรู้ ปัญหาที่พบ ขาดการนิเทศและติดตามการจัดแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งบประมาณที่จัดสรรให้กับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียนยังน้อยไม่เพียงพอต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ บุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลาในการให้บริการ ยังขาดการสนับสนุนเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ตามงานที่รับผิดชอบ แหล่งเรียนรู้ในภาพรวมมีสภาพแวดล้อมสะอาดและปลอดภัยในการศึกษาหาความรู้ ปัญหาที่พบยังมีห้องโสตทัศนศึกษาเป็นสถานที่ที่ยังไม่เหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ 2) แนวทางการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ประกอบด้วย ผลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการการศึกษาครูงาน และการประชุมวางแผนปฏิบัติการพัฒนามาเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 3) ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ผลจากการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ทำให้คณะครูในโรงเรียนได้รู้จักและเข้าใจกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนำไปสู่การดำเนินการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ตามความต้องการ ตามความสามารถ ความสนใจ และความถนัด จนก่อให้เกิดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ

ยุทธ วรรษปัญญา (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอ โกล่มพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า สภาพการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอโกล่มพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านวิชาการมีการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 98.56 ปัญหาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน มีระดับ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ด้านสนับสนุนและส่งเสริมวิชาการ ด้านวิชาการ ความต้องการ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน มีระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือด้านวิชาการด้านสนับสนุนและส่งเสริมวิชาการ

2. แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประกอบด้วย การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ที่เป็นดังนี้อาจสืบเนื่องมาจาก ครูและบุคลากรยังขาดความรู้และความชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มี ประสิทธิภาพ จึงต้องมีการศึกษาดูงานเพื่อเกิดแนวคิด มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และได้ใช้การ นิเทศติดตามผลเพื่อการที่จะได้ทราบถึงพัฒนาการ ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกษมสันต์ ศรีคำแหง (2553, หน้า 139-143) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพโรงเรียนบ้าน โดกก่องสหมิตรวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1 พบว่า 1) สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการ ใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านโดกก่องสหมิตรวิทยาคาร มีการวางแผนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแต่ไม่ ครบคลุมทั้งระบบปฏิบัติ ไม่เป็นไปตามแผนขาดการนิเทศติดตามผลอย่างจริงจัง การบริหารและการจัดการใช้แหล่ง เรียนรู้ที่ยังขาดประสิทธิภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ไม่เต็มศักยภาพใช้ประโยชน์ไม่ตรงตามความต้องการ การให้บริการ สำหรับครูและนักเรียนส่วนใหญ่ยังมีน้อยขาดความต่อเนื่องสม่ำเสมอขาดกิจกรรมที่หลากหลาย การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของครูและนักเรียนยังใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่น้อย นักเรียนยังมีพฤติกรรมการใช้แหล่ง เรียนรู้น้อย งบประมาณในการสนับสนุนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ไม่พอเพียง ระดับปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาระดับปัญหาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า การบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนด้านบุคลากรและการให้บริการ และด้าน งบประมาณวัสดุอุปกรณ์ 2) แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โรงเรียนบ้านโดกก่องสหมิตรวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1 ประกอบด้วย 1) กิจกรรม สร้างความตระหนัก ได้แก่ การศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์และสอบถามสภาพและปัญหาการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ในโรงเรียน ประชุมชี้แจงกรอบการวิจัยและเสนอสภาพและปัญหาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) กิจกรรมสร้าง องค์ความรู้ ได้แก่ การศึกษางานสถานศึกษาต้นแบบ ประชุมวางแผนสรุปแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม กับบริบทของโรงเรียน ดำเนินงานปรับปรุงพัฒนาตามกิจกรรมโครงการที่กำหนดไว้ตามแผน และการนิเทศติดตาม ประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันเลิศ ครองยุติ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาจารย์โรงเรียนบ้านท่าศิลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษายโสธร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการแหล่ง เรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน โรงเรียนบ้านห้วยม่วง อำเภอหนองบัวแดง โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานและการนิเทศติดตาม ด้านการพัฒนาความร่วมมือ ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านบุคคล พบว่า ชุมชนและ โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และให้การร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการ เรียนการสอน ด้านบุคคลและการพัฒนาความร่วมมือ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ทุกฝ่ายมีความเข้าใจ บทบาทและหน้าที่ของตนเอง ทั้งการวางแผน การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นการร่วมกัน ประเมินผลการ

ปฏิบัติการ ติดตามและการรับผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยความร่วมมือของชุมชน ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการใช้อาคารสถานที่ได้อย่างเต็มที่

3. ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลศรีสุทโธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุตรดิตถ์ เขต 3 พบว่า ผู้ร่วมวิจัยเกิดแนวคิดในการจัดแหล่งเรียนรู้และเกิดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ตนเอง รับผิดชอบ สามารถจัดแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศติดตามอย่าง ต่อเนื่องทำให้ผู้ร่วมวิจัยเกิดแรงกระตุ้น จึงมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการให้บริการแหล่งเรียนรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ ดีขึ้น เต็มใจให้บริการ แหล่งเรียนรู้มีความสะอาด ปลอดภัย มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้ โดยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความความสนใจและความถนัด จนก่อให้เกิดคุณลักษณะการเป็น บุคคลแห่งการเรียนรู้ ที่เป็นดั่งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก การนิเทศติดตามผลการพัฒนาเป็นการเข้าถึงผู้พัฒนา เป็นการ สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน และบ่งบอกถึงความเอาใจใส่ของผู้บริหาร จึงทำให้พฤติกรรม การให้บริการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องคล้อยกับงานวิจัยของ ธีรสิทธิ์ ศรีสร้อย (2555, หน้า 144–145) ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านคำแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 3. แหล่งเรียนรู้ คือ สอนสนุนไพรแปลงสาธิตการเกษตรและเรือนเพาะชำ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจึงมีมติให้ดำเนินการส่งเสริมการใช้แหล่ง เรียนรู้ในวงรอบที่ 2 โดยใช้แนวทางในการพัฒนา คือ การมอบหมายให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า นักเรียนได้มีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทำให้มีความคิดเห็นการให้บริการจากแหล่ง เรียนรู้เพิ่มมากขึ้นจากวงรอบที่ 1 และได้สอดคล้องกับการวิจัยของ นงศ์ศรี ราชมณี (2553, หน้า 114–118) ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านจวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กลยุทธ์การศึกษา ดูงาน การแสวงหาความร่วมมือจากแหล่งเงินทุนภายนอกและการสร้างทีมงานได้ส่งผลให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีความ เข้าใจสามารถดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการทำงานเป็นทีม ทำให้ผู้ร่วมวิจัย นักเรียนและชุมชน มีระดับความพึงพอใจการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก ตลอดจน ได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่ร่วมกันพัฒนาขึ้นจนก่อให้เกิดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเป็นที่ชื่นชม จากผู้มาเยี่ยมชม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเหมาะที่จะนำมาพัฒนาสถานศึกษาเพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนา กิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม

1.2 โรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศภายใน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อเป็นการช่วยเหลือบุคลากรในการปฏิบัติงานและเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

1.3 ครูหรือผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ควรปลูกฝังหรือสร้างค่านิยมที่ดีในการดูแลรักษาแหล่งเรียนรู้ แก่นักเรียนหรือผู้ที่สนใจศึกษาหาความรู้ และควรดูแลรักษาแหล่งเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบให้คงสภาพดีพร้อมใช้งาน ตลอดเวลา

1.4 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 โรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ใช้พัฒนางานด้านอื่นๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น แหล่งเรียนรู้ดนตรี แหล่งเรียนรู้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น หรือจะเป็นแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน หรือ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

2.2 ควรมีการจัดทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนางานในเรื่องต่างๆ

2.3 นำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานหรือวิจัย ในโรงเรียนอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ:

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.

เกษมสันต์ ศรีคำแซง. (2553). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพโรงเรียนบ้านโคกกองสมิตรวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

เจนจิรา อุปัญญา. (2558). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก้งหนองประจักษ์ราษฎร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ทศพร ลิทธิธนะชัย. (2552). *การวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนอุ่มเมฆำ ประจักษ์ราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร :

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ฉัญลักษณ์ ศรีสร้อย. (2555). *การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านคำแหง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากลนคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

นงศ์ศรี ราชมณี. (2553). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านจวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด*.

องอาจ นัยพัฒน์. (2554). *การออกแบบการวิจัย : วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธีการ*.

(พิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 301-303). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.